

Jakša Fiamengo

DUŠKO TAMBAČA, majstor dobrih (o)sjećanja

U sve brojnijoj obitelji klapskog pjevanja uvijek su prednjačili oni koji su znali oslušnuti i prepoznati baštinske glase ujedno i oni koji su tu istu pjesmu znali nastaviti i ugraditi se na razne načine, kao melografi, skladatelji, pjevači i glazbeni organizatori, u njezin kontinuitet kojemu se kraj ne naslućuje a o čijem početku još uvijek nagađamo. Možemo govoriti o tomu da je klapska pjesma izrasla iz crkvenog pjevanja, da je hvalevrijedni izraz uličnih kantadura, da je refleks prekomorskih kancona ali i raznolikog umijeća marnih vokalista, da je rezultat autentičnog glazbenog oblikovanja svagdanjeg života, navlastito maloga puka koji je pjevao u svim prilikama, i kad mu je pjesma bila odušak za prekomjemu radost i i kad mu je olakašavala neizrecivu tugu, kad je u njoj bila i pobožnost i bunt, i molitva i kletva, i prkos i skrušenost, i ljubav i smrt. Ipak, svim tim nagađanjima i već oblikovanim znanstvenim saznanjima o putu klapske pjesme do glasnica tenora, baritona i basova te soprana i altova ne bismo postigli ništa da nije tih malih vrijednih, pjesmom zaluđenih, pojedinaca koji su nekoć "zaboravljali" potpisivati svoje "narodne" pjesme, a danas te iste moduliraju na razne načine i s uspjehom ih iskušavaju u vremenu kojem nikada neće biti dosta pjesme, osobito ne one koja nas poziva na sjećanje. A dobra sjećanja uvijek su solidan temelj za budućnost. Duška Tambaču, skladatelja, melografa, voditelja, osnivača i pjevača klapskih sastava, zapisivača i obradivača baštinenih versa i „... da dalje ne nabrajam - poznajem još iz srednjoškolskih klupa kad smo kao vršnjaci pohađali klasičnu gimnaziju "Natko Nodilo" u Splitu ni ne sluteći da ćemo jednoga dana postati suradnici, da ćemo imati iste ili slične glazbene afinitete i biti inficirani klapskim virusom, on kao kompletan klapaš a ja kao klapski vjernik, pažljivi slušatelj i pjesnik koji će dio svog znanja staviti u službu dalmatinske terce, pisati namjenski za skladanje i potrebe klapskih sastava. U životu smo se na istim kolosjecima i razilazili da bismo se, eto, našli na omiškoj pjaci, glavnoj pjaci dalmatinskog glazbenog ozračja, gdje su nas pjevale klape i donosile nam brojne nagrade, ali najveća je bila gušt što ih možeš slušati i preko njih čuti dobre vibracije iz baštine, glasove koji su nepotrošivi, sudbine koje su tako slične našima, koje pjevaju i dišu ovo isto podneblje, naše naravi i sudbine, koje se uvlače u klapske glasnice, u duše ljudi ali i u stoljetne fuge kamena i vremena, što uz njih bdije i pobožno ih sluša. Duško Tambača je rođen "moje" 1946. godine u Šibeniku, potječe iz ugledne stare šibenske obitelji, zarana se s roditeljima preselio u Split gdje uz ono gimnazijsko stječe i glazbeno obrazovanje. Dosta rano pokazuje interes i smisao za glazbu, a poticaje nalazi u glazbenoj baštini srednje Dalmacije, osobito u puku sačuvanim ostacima koralnog i glagoljaškog pjevanja. Kao profesionalac i perfekcionista, težeći visokoj kvaliteti, muziciranju i ozbiljnom pristupu interpretaciji, pridonio je podizanju umjetničke razine i karakterističnog načina pjevanja klapa, koje je stručno vodio ili ih vodi, a takvih je čak četrdesetak Lučica, Cambi, Brodosplit, Trogir, Filip Dević, Puntari, Omiš, Šufit i još mnoge, mnoge... sve same perjanice dalmatinskog klapskog pjevanja. K tome, neslužbeni je mentor, savjetnik, promicatelj mnogih mladih klapa, a prvi je prepoznao i iznimne vrijednosti ženskih klapa zalagajući se za njihovo uvažavanje i afirmaciju. Kao melograf Tambača je zapiso više od 400 izvornih pučkih napjeva, a na festivalu u Omišu, na kojem sudjeluje gotovo od samih početaka i kao skladatelj i kao pjevač i kao voditelj kultne klape Lučica a kasnije drugih klapa, izvedeno mu je nebrojeno skladbi, za

koje je dobio četrdesetak nagrada, od čega neka se zabilježi! - šesnaest prvih. Isto tako, u Omišu su tiskana notna izdanja njegovih skladbi, sudjeluje povremeno i na drugim festivalima, a i sam je već desetu godinu glazbeni ravnatelj Festivala sjevernojadranskih klapa u Senju. Da je klapska pjesma autentični signal ovoga podneblja Tambača je shvatio od prvih dana kad se posvetio tom glazbenom endemu, po kojem smo poznati u svijetu ali ne toliko da bi se taj glas dovoljno poštovao i u općim domaćim relacijama. Klapska pjesma kako bi se u Dalmaciji reklo štruka sokove iz zemlje jednako kao loza iz kamenjara, kapara iz zida, ribari iz neizvjesna mora. Ona iz oporosti zna iznaći svjetlucanja, iz trpkosti izvlači ljepotu, iz škrta krajolika bogatstvo, iz iskona sjevremenost, koja nadilazi pasatizam falšu plačljivost a ravna se po snazi trenutka u kojem jesmo, ne oponaša poznato već baštinu pretače, nastavlja u najboljem mogućem svjetlu. Tambača crpi glasove iz tradicije, a takve prepoznaje osobito

u čakavskom vrelu pjesnika svoje sredine, čiji govorni idiom, pun gustoće i težine, odgovara rasponu njegovih glazbenih interesa, barem što se tiče tekstova koje koristi. A on piše uglavnom na stihove naših najvršnjih pjesnika, onih iz antologija, osobito klasika Drage Ivaniševića, braće Franičević i mladih, ali i onih majstora koji nam nisu odali svoje ime pa njihove pjesme, i one svjetovne i one sakralne, nazivamo i potpisujemo narodnima. Ta lirika podneblja kreće se od ljubavnih do puntarskih, od intimnih minijatura do domoljubnih ditiramba, uvijek s mjerom, dalje od patetike ali i hermetične nedefiniranosti, uvijek raspjevano i s punim poštovanjem melodije koja prati i razumije tekst, koja se pamti i vokalnoj ekspresiji nudi sve mogućnosti iskaza. Po njegovom razmišljanju, očito, sve je vrijedno pjesme, ako za nju ima unutrašnjih razloga, ako znaš da će te pogoditi u žicu, u šuštu, ne napuštajući osnovni baštinski kod, pisane u tradiciji pučkih pjevača ili pak crkvenih kantadura ali i u suvremenim iskoracima, te pjesme u novim skladbama raznose dah drevnosti, ali uvijek vodeći računa i o vremenu u kojem se pjevaju. To se čuti u njegovim najsajnijim skladbama, u kojima iz škratih povoda progovara milozvučni pučki glas i ispuni nas bogatstvom slika velovaroških kaleta pjaceta ali i malomišćanskih arhetipskih situacija, okupljališta ribara i težaka, pučana i bratima, čiji je glas svevremen. Te pjesme imaju naboj uzvišene profetske snage a to se odnosi i na Tambačine duhovne skladbe, koje u klapskim glasnicama dobijaju posebnu gustoću i nemjerljiv su signal duhovne snage ovoga podneblja. Uvjereni smo da bi, da nema njega i njemu sličnih, svaki govor o klapskoj pjesmi bio bez temelja. Kao istinski glasnogovornik i zagovornik klapske pjesme Tambača je ustrajno nastojao na njezinoj krilatosti tjerajući i nas da je neprestano otimljemo zaboravu. Bez pogovora, on je neprijeporno matador klapske pjesme, jedan od najvažnijih ljudi dalmatinske klapske koji čuvaju pjesmu poput vatre u ognjištu i nastavljaju tamo gdje glas zapne. Duško Tambača i dalmatinska pučka klapska terca žive već dugo u trajnom prijateljstvu u svakom trenutku obnavljajući Sveti zavjet baštini i s jasnim pogledom u budućnost. Posredstvom Tambačine meštrije potvrđuje se da je pjesma, osobito ona klapska, zapravo razgovor, a klapa jedan od najidelnijih sustava da se on realizira ne samo u pjevačkom već i u onom duboko ljudskom smislu, po kojem kad se ujedine glasovi i prijateljstvo nastaju uvijek prave stvari. Valja vjerovati pravim klapašima kad kažu da klapa sasvim sigurno nije puko pjevanje već i način života. U taj neraskidivi organizam pjesme osjećajnosti valja uvijek duboko vjerovati, a Duško Tambača svojim skladateljskim opusom, koji traje i obećava nove pjesme, to višestruko potvrđuje.